

LA NOVA LLEI ESTATAL DE LA FORMACIÓ PROFESSIONAL

[Llei orgànica 3/2022](#), de 31 de març, d'ordenació i integració de la formació professional

Si treballes com a docent de formació professional (FP), durant aquest inici de curs **hauràs notat grans canvis**. Segurament has hagut de passar temps refent les programacions didàctiques dels mòduls professionals que sempre havies impartit, per treure'n hores lectives i ajustar-les a la normativa que ha entrat en vigor aquest curs acadèmic, la qual obliga que l'aprenentatge de l'alumnat es faci en menys temps. També és possible que enguany estiguis impartint el nou mòdul de digitalització, sostenibilitat, anglès o català, sense que importi que aquests mòduls no tinguin res a veure amb la teva especialitat docent. És possible, també, que t'hagis assabentat que l'alumnat ara començarà les estades a les empreses durant el primer curs del cicle formatiu, sense la suficient preparació. **Tot això i més és conseqüència de l'entrada en vigor de la nova llei de l'FP estatal.**

**Es tracta d'una llei que ho canvia tot.
Es tracta d'un canvi de 180° respecte
a la concepció actual de la formació
professional.**

Nou marc normatiu

Tot i que el marc normatiu derivat de la nova llei no està desenvolupat completament, volem destacar-ne les següents lleis i reglaments:

- Llei orgànica 3/2020, de 29 de desembre, per la que es modifica la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació.
- Llei orgànica 3/2022, de 31 de març, d'ordenació i integració de la formació professional.
- RD 800/2022, de 4 d'octubre, per la qual es regula la integració del professorat del cos a extingir de professorat tècnic de formació professional al cos de professorat d'ensenyament secundari.
- RD 659/2023, de 18 de juliol, pel qual es desenvolupa l'ordenació del sistema de formació professional.
- RD 278/2023, d'11 d'abril, pel qual s'estableix el calendari d'implantació del sistema de formació professional.

La nova llei comporta la modificació de la pràctica totalitat de lleis i reglaments relacionats amb la formació professional arreu de l'estat, incloent-hi les comunitats autònomes i administracions locals.

Quins són els aspectes bàsics de la nova llei?

1. Es crea un sistema únic i integrat d'FP.

S'integra el sistema de la formació professional reglada, pensat per a formar tècnics, professionals, comandaments, empresaris i emprenedors, amb la formació ocupacional i formació contínua pensada per a persones treballadores o persones que estan buscant una ocupació.

2. Es crea una nova estructura de les ofertes formatives d'FP.

L'oferta formativa de la formació professional, tot i mantenir l'estructura modular anterior dels cicles formatius, desplaça el concepte de titulació acadèmica de tècnic/a i tècnic/a superior, com a eix vertebrador dels estudis acadèmics de l'FP, per cinc graus de caràcter professional relacionats i nivells de qualificació professional (1, 2 i 3), títols, certificats de professionalitat i acreditacions professionals. Concretament,

- **Grau A:** Microformacions referides a un o diferents resultats d'aprenentatge (RA) que formen part d'un mòdul professional i donen dret a l'acreditació parcial de la competència superada (aprox. 50 hores).
- **Grau B:** Mòduls professionals que donen dret a un certificat de competència (aprox. entre 100 i 200 hores).
- **Grau C:** Formacions que donen dret a un certificat professional (entre 600 i 1.000 hores).
- **Grau D:** Estudis corresponents als cicles formatius de grau bàsic, grau mitjà i grau superior que donen dret a un títol acadèmic (2.000 hores).
- **Grau E:** Estudis corresponents a cursos d'especialització de grau mitjà i de grau superior que donen dret a un títol acadèmic d'especialista o màster de formació professional respectivament, emmarcats en els nivells de qualificació professional 2 i 3 (entre 300 i 900 hores de formació).

VALORACIÓ D'USTEC·STEs

És evident que el govern espanyol no ha apostat per millorar la formació professional que teníem, sinó que ha decidit fer tabula rasa i començar de zero, sense parar-se a pensar en les conseqüències que aquests canvis poden suposar per a la societat en general.

USTEC·STEs (IAC) considerem que la unificació dels dos sistemes de formació professional que coexisteixen actualment, "diferents i antagònics", en un de sol, com pretén fer aquesta llei, seria un gran pas endavant si la finalitat fos equiparar el sistema d'FP ocupacional amb el subsistema d'FP reglada. Però la finalitat de la nova llei és just el contrari, transforma l'FP reglada en FP ocupacional, amb les greus conseqüències que això implica per a l'alumnat, la societat i l'economia del país.

Per tot això, difícilment podem acceptar transformar el marc de referència de l'FP, és a dir, les seves titulacions acadèmiques, per una jerarquia de graus de caràcter ocupacional, ja que és evident que la nova estructura de l'FP desplaçarà i acabarà difuminant el valor de les titulacions acadèmiques d'FP —qüestió llargament desitjada per l'empresa—, fins a la seva possible desaparició en un futur. Conseqüentment, en un futur pròxim, el marc de referència a l'hora de classificar les categories professionals en els convenis col·lectius de les empreses o de la mateixa administració pública, possiblement ja no tindrà en compte les titulacions acadèmiques sinó els nous graus, tal com ja ho demanen alguns sindicats empresa. A curt termini, si no ho remeiem, previsiblement, les titulacions acadèmiques de formació professional tindran el mateix valor professional i, potser, acadèmic. **Tant serà una titulació de grau mitjà com de grau superior.**

D'altra banda, l'estructura modular, a efectes pràctics, significa que com a docents podem trobar-nos a l'aula, posem per cas, alumnes que estiguin cursant un grau mitjà o superior barrejats amb alumnes que només cursen un RA o mòdul. Si abans el professorat d'FP ja estàvem acostumats a malabarismes per adaptar-nos a la realitat de les aules, ara tindrem un repte nou: gestionar grups heterogenis d'alumnes amb nivells, edats i necessitats completament dispersos.

3. S'eliminen les unitats formatives.

Amb la nova llei, les unitats formatives han estat substituïdes pels resultats d'aprenentatge, un canvi que a priori pot semblar modern i engrescador, però, a la pràctica, té un impacte contundent en la formació de l'alumnat. Si un/a estudiant no aconsegueix superar tots els resultats d'aprenentatge d'un mòdul concret en un any, no tindrà l'opció de recuperar o completar només allò que li ha quedat pendent. L'opció serà clara i directa: o aprova tot el mòdul o hauria de repetir-lo sencer.

VALORACIÓ D'USTEC·STEs

Aquest enfocament, en lloc de permetre un aprenentatge progressiu i adaptat a les necessitats individuals de cada estudiant, instaura una mena de "tot o res" que, paradoxalment, pot afavorir que es donin per bones parts del mòdul no assimilades del tot.

Amb la desaparició de la possibilitat de deixar un RA pendent, la pressió sobre l'alumnat augmenta, i la qualitat del que s'aprèn queda en dubte. Al final, som davant d'un sistema que prioritza el tràmit burocràtic de passar el mòdul sencer, sense garantir que cada part del contingut hagi estat realment superada. Això, inevitablement, pot traduir-se en una baixada general del nivell acadèmic de l'alumnat, ja que les llacunes que puguin quedar en un mòdul no tindran un mecanisme adequat per ser assolides. Tot plegat, una aposta per la quantitat, però no necessàriament per la qualitat.

4. Tots els mòduls professionals específics es desenvolupen a l'empresa.

Amb la nova llei, el mòdul de formació en centres de treball (FCT) desapareix, i l'estada a l'empresa passa a ser curricular, ja que s'hi integren els mòduls professionals específics, és a dir, **els mòduls professionals els pot impartir l'empresa**. L'FP dual esdevé obligatòria en tots els cicles formatius, i les empreses podran impartir fins al 50% del currículum. Ara, **gran part de la formació als cicles formatius pot ser "formació curricular en empreses"** des del primer dia. Amb aquest gir, la formació dual ja no és una opció, sinó una obligació des del primer curs, independentment de si l'alumnat està realment preparat o no per treballar al món laboral.

A més a més, el mòdul de formació i orientació laboral (FOL) i el d'empresa i iniciativa emprenedora (EIE), que donaven a l'alumnat una visió més àmplia del món laboral i en fomentaven la iniciativa emprenedora, han desaparegut. A canvi, s'ha introduït l'itinerari personalitzat (IPO 1 i 2) per millorar l'ocupabilitat de l'alumnat des del primer moment.

Ja no es vol formar, es vol ocupar!

Així mateix, es crea una nova fornada de mòduls comuns: **anglès professional** i els mòduls de **sostenibilitat i digitalització** aplicades al sistema productiu. També el mòdul de **català professional** en els cicles formatius de les famílies professionals que realitzin una atenció al públic. Per últim, es manté el mòdul de projecte intermodular i es crea un altre mòdul optatiu de 80 a 160 hores.

Els mòduls professionals específics de l'especialitat, que fins ara es feien al centre educatiu completament, passaran a fer-se en gran part a l'empresa, amb un màxim del 50% de les hores del mòdul. Això suposa un canvi substancial en el model educatiu, ja que la major part de l'aprenentatge es desplaçarà fora de les aules, però amb un petit detall curiós: malgrat que l'alumnat passarà més de la meitat del temps formant-se a l'empresa, aquesta part només representarà el 10% de la nota del mòdul.

VALORACIÓ D'USTEC·STES

Aquest conjunt de canvis suposa una transformació completa del currículum dels cicles formatius, on l'objectiu final sembla clar, que tot el sistema de l'FP estigui orientat a formar **treballadors i treballadores adaptats al mil·límetre a les necessitats puntuals de les empreses del moment**.

La formació general es redueix a la mínima expressió, mentre que es maximitza el temps dedicat a l'empresa, on l'alumnat tindrà la responsabilitat d'aprendre pel seu compte, però amb un pes mínim en l'avaluació final. **És obvi que a l'empresa no s'hi va a formar-se, sinó a treballar, ja que l'empresa no forma, sinó que produeix un bé o un servei.**

L'alumnat ha passat a ser personal en formació.

D'altra banda, que la llei traspassi fins al 50% del currículum dels mòduls professionals dels cicles formatius a l'empresa deixa clar que, en un període breu, el Departament podrà prescindir de fins al 50% del professorat de les especialitats docents d'FP més professionalitzadores. L'anterior consellera d'Educació **es va comprometre a no destruir cap lloc de treball d'aquest professorat per al curs acadèmic 2024/25**, però tan sols per un any! Esperem que la nova conselleria es mantingui ferma i sigui continuïsta en aquest aspecte.

La creixent demanda d'alumnat que vol cursar un cicle formatiu i el permís perquè l'actual professorat d'FP pugui impartir els mòduls de l'FP (anglès, sostenibilitat, digitalització i català) **ha minimitzat, de moment, la pèrdua de professorat de formació professional**. Tanmateix, és difícil preveure que això continuï molt de temps, ja que el principi d'especialitat docent té poc o gens d'encaix davant d'aquest pegat, i és presumible que a curt termini es regularitzi aquesta situació. A més, tots els indicis apunten a una pèrdua d'alumnat a curt termini conseqüència de la baixa natalitat de Catalunya.

USTEC·STEs hem defensat davant del Ministeri d'Educació i Formació Professional la no obligatorietat de l'FP dual i sempre hem apostat per una formació professional de cicles formatius de 3 anys, en què, de manera voluntària, es pugui dualitzar el tercer curs.

Així mateix, hem estat el primer sindicat que ha defensat la immersió lingüística també a l'FP, la qual, en primer moment, quedava exclosa en el nou decret del règim lingüístic del sistema educatiu de Catalunya. Gràcies a la nostra lluita i, posteriorment, a la lluita d'algun altre sindicat, s'ha tingut en compte. Per això, en aquesta línia, **ens hem oposat a la creació del mòdul de català en alguns cicles formatius**, ja que entenem que **la nostra llengua ha de ser la vehicular en tots els ensenyaments d'FP a Catalunya**.

5. Una FP al servei de les empreses.

Com ja hem denunciat en altres comunicats i *Fulls informatius*, la nova llei ja no considera l'alumnat l'eix vertebrador de la formació professional, sinó que el desplaça sota l'empresa.

La nova FP no formarà persones per al seu creixement personal o desenvolupament integral, ni formarà tècnics, ni professionals, ni comandaments intermedis, ni empresaris, ni emprenedors, **sinó que queda relegada a servir fidelment els desitjos puntuals de les empreses**. Per què perdre el temps en fomentar la creativitat o l'esperit crític quan es pot entrenar perfectament l'alumnat per satisfer les necessitats immediates del mercat laboral?

Amb aquest nou sistema, les **empreses disposaran d'un ventall il·limitat de mà d'obra barata a destriar**, i podran prescindir de serveis externs d'empreses dedicades a proporcionar-los treballadors i treballadores. Les empreses gaudiran d'un flux constant de personal a la carta format a la mida dels seus requisits específics.

Que l'empresa necessita algú que faci només una tasca molt concreta dins la cadena de producció? Cap problema! Per això existeixen les microformacions del Grau A, amb 50 hores ben empaquetades, perfectes per garantir que l'alumnat arribi just fins on és necessari, **ni un pas més!**

És evident que som davant un sistema que precaritza l'FP en tot el seu abast, cosa que comporta, irremeiablement, la precarització de les condicions laborals i professionals i, per tant, de vida, del nostre alumnat i del nostre futur.

A més, què millor que començar les pràctiques des del primer any? Tot i que l'alumnat no tingui la preparació suficient, les empreses segur que estaran encantades de rebre'l. Al cap i a la fi, quina importància té l'educació teòrica o la formació integral quan es poden tenir mans a la feina de seguida?

VALORACIÓ D'USTEC·STES

Aquesta FP "a la carta" permet que les empreses tinguin sempre a l'abast un exèrcit de professionals formats per satisfer-ne les necessitats. Sembla que s'ha acabat el vell ideal que l'educació ha de servir per obrir portes, fomentar l'autonomia personal i preparar per a un futur incert. Ara l'objectiu és clar: modelar persones eficients, adaptables i preparades per encaixar perfectament en les peces del trencaclosques empresarial. Aquesta FP no serveix a les persones, està feta a mida per a les empreses. **ÉS UNA GRAN ESTAFA SOCIAL!**

6. S'externalitza la funció pública docent.

La dualització obligatòria de tots els cicles formatius d'FP, en un màxim del 50% del currículum dels mòduls professionals, implica directament una pèrdua, a curt termini, del 50% del professorat d'aquests mòduls. Es trasllada a les empreses el currículum i treballadors i treballadores de l'empresa, sense els requisits exigits al professorat docent

dels centres, hipotèticament formaran el nostre alumnat. **Es tracta de l'externalització de la funció docent més salvatge de la història recent d'aquest país.**

Però la cosa va més enllà, l'art. 165.6 del Reial decret 659/2023, que desenvolupa en gran part la Llei orgànica d'ordenació i integració de l'FP, reglamenta **la incorporació de persones expertes del sector productiu als ensenyaments d'FP**. És a dir, no tan sols es desplaça el 50% del currículum a l'empresa, sinó que, a més a més, treballadors i treballadores de l'empresa, sense els requisits que s'exigeixen al professorat dels cossos docents, entraran als centres educatius a "formar" l'alumnat de formació professional.

No sabem com es regularitzarà aquesta figura a Catalunya, però el Departament ja ens ha anunciat que està preparant un decret específic per a aquest col·lectiu.

VALORACIÓ D'USTEC·STES

La Llei d'Educació de Catalunya de 2009 ja buscava la manera d'externalitzar la funció docent en els ensenyaments postobligatoris, però es trobava amb l'escut de la normativa estatal. Ara, 15 anys després, és una llei estatal la que permet aprofundir en aquest gran greuge pel sistema educatiu i per la societat en general, l'externalització de la funció pública docent i la seva deriva cap als desitjos de l'empresa i el món liberal en general.

A més a més, tot això suposa un greuge entre el col·lectiu docent i aquests treballadors i treballadores, **ja que no se'ls demanen els mateixos requisits d'accés**.

7. Es desregula la jornada laboral del professorat d'FP.

Atesa la gran pèrdua d'hores lectives del professorat dels mòduls professionals, per la derivació a l'empresa, i **en previsió de la manca d'hores lectives necessàries perquè el professorat dels cossos docents 590, 591 i 598 pugui completar una jornada sencera**, el Reial decret 659/2023 possibilita que la impartició de la formació dels graus A, B i C (microformacions, certificats de competència i certificats de professionalitat...) **es pugui oferir en els centres públics amb oferta integrada i també en els centres ordinaris**. A tal efecte, permet ampliar-ne voluntàriament la dedicació horària. Però el professorat, tant sí com no, haurà d'impartir classe durant les hores lectives marcades per la normativa vigent, que a Catalunya, actualment, són 18; per tant, això de voluntàries pot acabar sent un eufemisme.

En definitiva, es **desregula la funció docent a l'FP**, amb horaris a la carta de les empreses i desigualtat entre el professorat.

L'ampliació de l'horari lectiu és il·legal. En tot cas, pot acabar essent una mesura excepcional i no es poden superar les hores lectives en el còmput global corresponents a un curs escolar, ni pot suposar allargar la jornada laboral i substituir les hores de reunions, permanència, guàrdies... del professorat que voluntàriament s'hi aculli.

No hem d'oblidar, tampoc, que l'ampliació de l'horari lectiu del professorat també afecta la resta dels docents dels centres. Cal garantir, també, que l'ampliació voluntària de l'horari lectiu del professorat no suposi l'eliminació de places docents.